

Günün Piyasa Haritası

Küresel piyasaların ana gündeminde ABD ile İran arasındaki müzakere sürecinin yeniden sertleşmesi bulunuyor. ABD Başkanı Donald Trump, Tahran'ın savaş nedeniyle tazminat talebini yinelemesinin ardından İran'dan karşı taleplerde bulunarak geçmiş çatışmalar ve İran'ın bölgedeki faaliyetlerinden kaynaklanan zararların da gelecekteki müzakerelere dahil edilmesini istedi. Tahran ise Hürmüz Boğazı'nın tamamen yeniden açılmasını ABD'nin İran limanlarına yönelik ablukayı kaldırması, yaptırımları gevşetmesi, dondurulmuş varlıkları serbest bırakması ve savaş zararlarını tazmin etmesi gibi koşullara bağlıyor. Tarafların taleplerini genişletmesi, geçen hafta İran ile Umman arasında boğazda yeni bir denizcilik güzergahı oluşturulmasına yönelik görüşmelerin son aşamaya geldiği yönündeki iyimserliği zayıflatıyor. İran Dışişleri Bakanı Abbas Arakçi, Umman ile anlaşmaya çok yakın olduklarını belirtmesine rağmen ABD ile doğrudan görüşme yürütülmediğini ve mesajların aracılar üzerinden iletilildiğini ifade ediyor. Trump ise Hürmüz'ün halihazırda açık olduğunu savunurken ABD'nin gerektiğinde yeniden askeri güç kullanabileceğini belirtiyor. Böylece müzakerelerdeki anlaşmazlık boğazın nasıl işletileceğinin ötesine geçerek tazminat, yaptırımlar ve savaş sonrası güvenlik düzenini kapsayan daha geniş bir pazarlığa dönüşüyor.

Bu tablo hızlı bir ABD-İran anlaşması ihtimalini zayıflatırken, Hürmüz üzerinden enerji akışının normalleşme takvimini de yeniden belirsiz hale getiriyor. Trump daha önce yeni saldırılar yerine İran üzerindeki ekonomik baskının sonuç vermesine alan tanıyan daha düşük profilli bir yaklaşım benimsemişti; karşılıklı taleplerin sertleşmesi ise diplomatik kanal açık kalsa dahi siyasi uzlaşmanın henüz yakın olmadığını gösteriyor. İran'ın boğazın açılmasını Washington'ın önce kendi yükümlülüklerini yerine getirmesine bağlaması, ABD'nin ise serbest geçiş talebini koruması tarafları uygulama sıralamasında da karşı karşıya getiriyor. Hürmüz'ün savaş öncesinde küresel petrol ve LNG sevkiyatının yaklaşık beşte birini taşıması nedeniyle bu anlaşmazlık, küresel enerji arzı ve enflasyon görünümü açısından doğrudan fiyatlanan bir risk olmaya devam ediyor.

Petrol piyasası da diplomatik beklentilerdeki bozulmaya güçlü tepki veriyor. Brent petrol önceki seansta yaklaşık %5 yükseldikten sonra varil başına 88 dolara yaklaşırken, WTI 82 dolar civarında işlem görüyor. Hürmüz'deki belirsizliğe farklı üretim ve rafineri merkezlerinde yaşanan arz sorunlarının eklenmesi, ham petrolden daha belirgin biçimde rafine ürün piyasasını sıkılaştırırken Avrupa dizel fiyatlarında %10'un üzerinde yükseliş görüldü. Bu ayrışma önemli; enerji şokunun enflasyona geçişi yalnızca ham petrol üzerinden değil, taşımacılık ve üretimin doğrudan girdisi olan dizel ve diğer rafine ürünlerin maliyeti üzerinden de gerçekleşiyor. Piyasa açısından bundan sonraki ana değişken, diplomatik açıklamalardan ziyade Hürmüz'den ticari geçişin fiilen ve sürdürülebilir biçimde normalleşip normalleşmeyeceği olacak.

Trump, Jones Yasası Muafiyetini Uzattı

ABD Başkanı Donald Trump, İran savaşı ve enerji taşımacılığındaki aksaklıkların yakıt maliyetlerini artırması üzerine Jones Yasası kapsamında uygulanan geçici muafiyeti 90 gün daha uzattı. 1920 tarihli Jones Yasası, ABD limanları arasında taşınan yüklerin ABD bayraklı, ABD mülkiyetindeki ve ABD tarafından işletilen gemilerle taşınmasını zorunlu kılıyor. Yeni düzenleme bu şartların özellikle benzin, jet yakıtı, ham petrol, nafta, LNG, soya yağı ve gübre gibi kritik emtialarda yabancı gemiler lehine esnetilmesini sürdürüyor ancak önceki uygulamaya göre kapsam daraltılıyor ve her sefer ayrı ayrı değerlendiriliyor. Muafiyet bugüne kadar 230'dan fazla kıyı taşımacılığında kullanılmış durumda. Kararın ana amacı, Hürmüz kaynaklı küresel arz sıkışıklığının ABD içinde yakıt bulunabilirliği ve fiyatlarına yansımaları sınırlamak; buna karşılık yerli denizcilik sektörünün muafiyetlere yönelik itirazları uygulamanın siyasi maliyetini artırıyor.

Altın 4.400 Dolar Üzerini Test Etti

Altın, ABD enflasyon verisi öncesinde ons başına 4.400 doların üzerine çıkarak iki ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Çin'de altın destekli borsa yatırım fonlarına artan girişler ve merkez bankası talebindeki toparlanma, son haftalardaki yükselişi besleyen unsurlar arasında yer alıyor. Piyasa açısından kritik test ise çarşamba günü açıklanacak ABD TÜFE verisi olacak; ekonomistlerin medyan beklentisi temmuz ayında aylık %0,1 artış yönünde. Zayıf istihdam verisinin ardından düşük bir enflasyon gerçekleşmesi Fed üzerindeki sıkılaşma baskısını azaltabilirken, Hürmüz kaynaklı enerji maliyetlerinin fiyatlara daha güçlü yansması faiz artışı beklentilerini yeniden destekleyebilir. Altının doların ve petrol fiyatlarının güçlendiği bir ortamda yükselmesi, fiyatlamasının yalnızca faiz ve kur dinamikleriyle açıklanamayacak kadar geniş bir talep tabanından destek aldığını düşündürüyor. Yalnız bu yükselişlerin de kalıcılığının sorgulanmasına neden oluyor.

Eylül Fed Toplantısı Öncesi Enflasyon Riski

Fed'in eylül toplantısına ilişkin belirsizlik sürerken Cleveland Fed'in Inflation Nowcasting modeli, yaz aylarında fiyat baskılarının yeniden güçlenebileceğine işaret ediyor. Buradaki tahmin FOMC'nin resmi projeksiyonu değil; yüksek frekanslı veriler üzerinden enflasyonun yakın dönem seyrini ölçmeye çalışan güncellenebilir bir model. Buna karşılık zamanlama önemli, çünkü temmuz toplantısında oy kullanan 12 yetkiliden üçünün faiz artırımını tercih etmesi Fed içerisindeki görüş ayrılığını belirginleştirmiş durumda. 6 Ağustos itibarıyla vadeli piyasalarda eylül ayında 25 baz puanlık artış ihtimalinin yaklaşık %55 seviyesinde fiyatlanması da yatırımcıların yeni bir sıkılaşma adımını ciddi bir olasılık olarak değerlendirdiğini gösteriyor. Gümrük tarifeleri ile İran savaşının enerji maliyetleri üzerindeki etkisi enflasyonu yukarı çekmeye devam ederse, geçen haftaki zayıf istihdam verisinin sağladığı politika alanı hızla daralabilir. Bu nedenle eylül toplantısına kadar gelecek enflasyon ve istihdam verileri, Fed'in yalnızca tek bir faiz kararını değil yeniden bir sıkılaşma patikasına girip girmeyeceğini belirleyecek.

Hammack Birden Fazla Faiz Artışına İşaret Etti

Cleveland Fed Başkanı Beth Hammack, enflasyonun %2 hedefine geri dönebilmesi için tek bir faiz artışının yeterli olmayabileceğini ve birden fazla artışa ihtiyaç duyulabileceğini belirtti. Hammack, 25 baz puanlık tek bir hareketin ekonomi üzerinde sınırlı etkisi olacağını söylerken toplam sıkılaşmanın kaç adım gerektireceği konusunda önceden bir sayı vermekten kaçındı. Geçen toplantıda faizlerin sabit tutulmasına karşı çıkan üç Fed yetkilisinden biri olan Hammack'ın mevcut faiz seviyesinin ekonomiyi anlamlı biçimde kısıtlamadığı ve enflasyonun kendi kendine hedefe dönmeyeceği yönündeki değerlendirmesi, Fed içerisindeki şahin kanadın argümanını netleştiriyor. Bu mesaj, zayıf istihdam verisinin oluşturduğu daha yumuşak para politikası beklentisine karşı önemli bir denge unsuru ve bu haftaki enflasyon verisinin neden piyasa açısından yüksek önem taşıdığını da ortaya koyuyor.

JPMorgan Dolar Pozisyonunu Nötre Çekti

JPMorgan, mayıs ortasından bu yana taşıdığı uzun dolar pozisyonunu ABD verilerinin dolar lehine fiyatlamayı yeterince desteklememesi üzerine taktiksel olarak nötre indirdi. Son istihdam verilerinin işgücü piyasasında ivme kaybına işaret etmesi, ABD büyümesi ve Fed'in faiz patikasına ilişkin beklentileri yeniden şekillendirirken doların yukarı yönlü potansiyelini de daha sınırlı hale getiriyor. Banka bundan sonraki dönemde dolar için daha dar işlem aralıkları beklerken carry stratejilerine yönelik olumlu yaklaşımını koruyor ve USD/JPY için 164 hedefinde değişikliğe gitmiyor. Gelişmekte olan ülke para birimlerindeki uzun pozisyonların da ABD-İran çatışması, küresel finansman koşulları ve mevsimsel riskler nedeniyle azaltılmış olması, pozisyon değişikliğinin dolarda keskin bir düşüş beklentisinden ziyade risk-getiri dengesinin daha iki taraflı hale geldiği görüşünü yansıttığını gösteriyor.

Gümrük Birliği Güncellemesi Yeniden Gündemde

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve vize serbestisi diyalogunda atılacak adımların tüm tarafların menfaatine olacağını belirtirken, Türkiye ile Avusturya arasındaki ticaret hacminin 2025'te yaklaşık 4,5 milyar dolara ulaştığını ve bu yıl 5 milyar dolar hedeflendiğini açıkladı. Türkiye'de binden fazla Avusturya firmasının faaliyet göstermesi ve Avusturya kaynaklı doğrudan yatırımların 11 milyar doları aşması, iki ülke arasındaki ekonomik bağların yalnızca ticaretle sınırlı olmadığını gösteriyor. Görüşmelerde yeşil enerji, kritik mineraller, yüksek teknoloji ve ulaştırma alanlarının yeni iş birliği başlıkları olarak öne çıkması da ilişkilerin yatırım tarafındaki kapsamının genişleyebileceğine işaret ediyor. Gümrük Birliği'nin modernizasyonunda ilerleme sağlanması, Türkiye'nin Avrupa ile ticari entegrasyonunun kapsamını genişletebilecek bir unsur olurken, kısa vadede piyasa açısından asıl önem taşıyan nokta bu siyasi mesajların somut bir müzakere takvimine dönüşüp dönüşmeyeceği olacak.

Özetle

ABD ile İran'ın karşılıklı tazminat taleplerini genişletmesi Hürmüz'de hızlı normalleşme beklentisini zayıflatırken, Brent'in 88 dolara yaklaşması ve dizel fiyatlarındaki sert yükseliş enerji kaynaklı enflasyon riskini yeniden öne çıkarıyor. Washington, Jones Yasası muafiyetini uzatarak iç enerji lojistiğinde fiyat baskısını sınırlamaya çalışırken, altın 4.400 doların üzerini test ederek yatırımcı talebinde toparlanma umutlarını güçlendiriyor. ABD'de yakın dönem enflasyon göstergeleri ve Cleveland Fed Başkanı Beth Hammack'ın birden fazla faiz artışına açık mesajı eylül Fed toplantısını daha kritik hale getirirken, JPMorgan dolar pozisyonunu nötre çekti. Türkiye tarafında ise Gümrük Birliği'nin güncellenmesine yönelik mesajlar Avrupa ile ticaret ve yatırım ilişkilerini yeniden ekonomi gündeminin üst sıralarına taşıdı.

EREN CAN UMUT
TRİVE YATIRIM ARAŞTIRMA DİREKTÖRÜ

RİSK UYARISI: Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibariyle mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.